



**12/2005 GOMENDIOA, UZTAILAREN 18KOA, OIARTZUNGO UDALARI  
EGINA, INTERESDUNAK UDAL ERROLDAN SARTZEKO EGIN ZUEN  
ESKABIDEA ONAR DEZAN.**

Aurrekariak

1. (...) jaunak behin baino gehiagotan Oiartzungo Udalean erroldatzeko eskabidea egin du, hain zuzen ere (...) helbidean. Zehatzago esateko, eskabideak aurkeztu ditu 2004ko ekainaren 10ean, 2004ko uztailaren 9an eta 2004ko irailaren 8an.
2. Udalaren Gobernu Batzordeak, 2004ko ekainaren 27ko erabakiaren bidez, (...) jaunak ekainaren 10ean egin zuen erroldatzeko eskabideari gaitziritzea ebatzi zuen. (...) jaunak berriz eskatu zuen erroldan inskribatzea, goian adierazi den bezala, uztailaren 9an; aldi berean aurreko ukapen horren aurkako errekurtoa aurkeztu zuen eta berariaz eskatu zuen aplikagarria den araudiari buruzko informazioa emateko. Udalaren Gobernu Batzordeak uztailaren 29ko erabakiaren bidez ebatzi zuen aurkezturako errekurto hori.
3. Erroldatze-eskabidearekin batera aurkeztu dituen dokumentuak hauek dira:
  - Helbide horretan erroldatuta egotearen ziurtagiria, 2004ko martxoaren 26koa, (...)ren izenean. Ziurtagiri horretan ezarri da pertsona hori (...)n bizi dela 1991ko martxoaren 2tik. Helbide hori interesatuak inskripzioa eskatzeko ematen duena bera da.
  - (...) jaunaren zinpeko aitorpena. Dokumentu horretan esaten du (...) arestian aipatu den helbide horretan bizi dela.
  - Helbide hori duen telefono faktura bat.
4. Oiartzungo udalak eskabideari uko egiteko erabili duen arrazoia da (...) jaunak inskripzioaren ondoreetarako adierazten duen helbidea herri erabilerako baso baten dagoela.

Udalak (...)ri erosi zizkion (...) eta helbide hori dagoen finka; eragiketa horren eskriturak 1998ko azaroaren 26ko sinadura du. Ondasun horiek, adierazi duenaren arabera, herri jabaritzako izaera dute eta, ondorioz preskribiezinak eta



enbargaezinak dira eta, aldi berean, pertsonen merkataritzatik kanpo daude. Ondasun horien erabilera lehiaketa publikoaren bidezko emakidarekin baino ezin da adjudikatu. Halaber, esaten du kasu honetan aplikagarria den arautegia Toki Araubidearen Oinarriari (TAOL) buruzko apirilaren 2ko 7/85 Legearen 79. artikulua eta hurrengoak eta ekainaren 13ko 1372/1986 EDren bidez onetsi zen Toki Araubideari eta Toki Korporazioen Ondasunei buruzko Araudiaren arloko indarreko xedapenak onetsi dituen apirilaren 18ko 781/1986 Legegintzazko EDren 74. artikulua eta hurrengoak direla.

5. 2004ko irailaren 8an interesatuak berriz egin zuen erroldatzeko eskabidea, bizi den helbide horretan, alegia, eta ez zuen erantzunik jaso. 2005eko maiatzaren 13an berariaz eskatu zuen aurreko erroldatze-eskabide horri erantzuteko, eta egunera arte ez du inolako erantzunik jaso.
6. Erakunde honek, kexa horren tramitazioa onartu ondoren, informazio eskabidea egin zion udalari aurreko gertaera horiei buruzko bere iritzia ezagutzeko. Eskabide horretan erroldan inskribatzea ukatzen den kasuetan izaten diren kexetan, baldin eta eskatzaile horiek udalerrian bizi badira, erakunde honek dituen irizpideak aurreratu zitzaizkion, eta hori da aztergai dugun kasuan gertatzen dena.
7. Oiarzungo Udalak 2005eko ekainaren 21ean erantzun zigun. Labur bilduta hauek dira eman dituen argudioak:

Alde batetik, esaten du 2004ko uztailaren 27ko erabakia irmoa dela ez delako horren aurkako inolako errekurtsio judizialik aurkeztu.

Beste alde batetik, adierazten du (...) jaunak erroldatzeko eskabidea egin zuenean Errenteriako udalerrian zegoela erroldatuta.

Azkenik, gaiaren funtsari dagokionez, berriz adierazten du errekurtsioa ebatzi zuen eta arestian aipatu den erabakian ezarri zena. Inskripzioa egiteko eskabidean azaltzen den helbidea herri jabaritzako ondasuna da eta partikular batek ez du hor bizitzeko baimenik. Bere iritziz horrela egiteak Udalak ondasun horren legez kanpoko erabilera onartzea litzateke. Hori ez ezik, esaten du parke naturalean dagoela kokatuta eta, ondorioz, babesteko beharrian batzuei dagoela lotuta. Amaitzeko, adierazten du eman nahi zaion erabilera “Aiako Haitzak”



parke naturalaren erabilera eta kudeaketa arautzen duen apirilaren 16ko 87/2002 Dekretuaren aurka dagoela.

Toki erakundeak eman digun erantzuna kontuan hartuta, Arartekoaren erakundeak uste du derrigorrezkoa dela ondoko gogoetak egitea:

### Gogoetak

1. Udalak behin eta berriz esaten du ezinikoa dela pertsona bat bizitzeko titulu eta baimenik ez duen toki baten erroldatzea. Hori gorabehera, hala erroldaren izaera juridikoak nola erroldatzea bera eraentzen duen arautegiak interesatuaren eskabidea babesten dute.

Udal errolda administrazioaren erregistroa da. TAOLren 16. artikulua ezarri du “Udalerriko errolda udalerriko herritarrak jasota azaltzen dituen administrazio-erregistroa da...”. Administrazio-erregistroak ez dute, inskripzioa egiten denean, inolako funtsezko ondorio juridikorik. Ordea, erregistro juridikoen ezaugarria da euren araubidearekin funtsezko ondorio juridikoak ematearena eskubide, ekintza edo gertaerak erregistroan jasota geratzen direnean, adibidez jabetza erregistroan gertatzen den bezala. Udal erroldak, ordea, ez du inolako ondorio juridikorik ematen, salbu eta herritar izaera.

Udalerriri baten bizi diren pertsonen derrigorrez egon behar dute erregistro horretan inskribatuta. TAOLren 15. artikulua berariaz esaten du “Espainian bizi den pertsona orok ohiko bizilekua duen udalerrian inskribatu behar du bere burua” eta, aurrerago, hau esaten du: “Udal erroldan inskribatutakoak dira udal auzotarrak”. Halaber, uztailaren 11ko 1690/86 EDren bidez onetsi zen Toki-erakundeetako Biztanleriari eta Lurralde Mugaketari buruzko Araudia aldarazi duen abenduaren 20ko 2612/1996 EDren 54. artikulua ezarri du derrigorrezkoa dela inskripzioa egitea eta, 55. artikuluan “Udalerriko auzotarrak dira normalean bertan bizi direla, hain zuzen ere 54.1. artikuluan ezarri diren terminoetan, udal erroldan inskribatuta daudenak”. Beraz, udalerriri bateko auzotarra izateko eskubidea eta udalerriri horretan erroldatuta egoteko obligazioa udalerriri horretan era arruntan bizitzearekin lortzen diren kontuak dira. Auzotar bati biztanleen udal erroldan inskribatzea ukatzeak gai publikoetan berdintasun baldintzetan esku hartzeko eskubidea hautsi dezake, auzotar izate hori nahitaezko abiaburua

delako. hauteskondeetako legerian ezarri diren terminoetan, sufragio aktiboaren eta pasiboaren eskubidea betearazteko eta udalaren kudeaketan parte hartzeko. Halaber, eragotzi egiten du TAOLek 18. artikuluan ezartzen dituen gainerako eskubide eta betebeharrak.

(...) jauna Errenteriako udalerrian inskribatuta egoteak ez du bizi den udalerrian erroldatzeko eskubidea eta betebeharra ukitzen. Errenteriako Udalak, Toki-erakundeetako Biztanleriari eta Lurralde Mugaketari buruzko Araudiaren 72. artikuluan ezarri dena betetz, baja eman diezaioke ofizioz edozein unetan ez baita udalerrri horretan bizi. Hain zuzen ere interesatuak alta Oiartzungo udalerrian tramitatuta balu, arestian aipatu den araudi horren 70. artikuluan ezarri dena betetz, egun baja izango luke Errenteriako Udalean bestelako tramiterik gabe.

2. Administrazio-erregistro honek errealitatearekin bat datozen datuak izan behar ditu. Udalak auzotarrek ematen dituzten datu horien egitasuna froga dezake, ondore horretarako nortasun agiri nazionalak edo egoitza-txartelak, famili liburua, etxebizitza legez okupatzen dela adierazten duen titulua edo antzeko dokumentuak eskatuz (Toki-erakundeetako Biztanleriari eta Lurralde Mugaketari buruzko Araudiaren 59. artikulua). Frogatze horren helburua ez da dokumentu horien legezkontasunari buruzko iritzia ematea, adierazten diren datu horiek egia direla frogatzea baizik. Estatistikako Nazio Institutuko lehendakariaren eta Lurralde Lankidetzarako zuzendari nagusiaren 1997ko uztailaren 4ko Ebazpenean, hau da, udal errolden eguneratzeari dagokienez Udalei agindu teknikoak ematen dituen horretan, 3. zenbakiko idatz-zatian “Datuak frogatzea”, eman diren datu horien egitasuna frogatzearen hedakuntza argitzen da, “...udalak auzotar bati etxebizitza okupatzen duela legezztatzea eskatzeko aukerak ez die ematen udal administrazioei jabetza, hiriko errentamendu edo, orokorrean, izaera juridiko-pribatuko gaiak epaitzeko inolako eskumenik, eta aukera horren xede bakarra auzotar hori benetan adierazi duen udalerrian bizi dela benetakotzea frogatzeko elementua izatea da. Horregatik, delako titulu hori jabetza eskritura edo errentamendu kontratu bat izan daiteke, baina baita etxebizitzaren zerbitzuen hornikuntzako kontratu bat ere (ura, gasa, elektrizitatea, telefonoa, etab.) edo, horiek ez ezik, gerta daiteke **arean ere ez egotea (inoren jabetza, publikoa zein pribatua, titulurik gabe okupatu den kasuetan)**. Azken kasu honetan udal kudeatzaileak beste bitarteko batzuen bidez frogatu beharko du (udaltzaingoaren txostena, zerbitzuaren beraren ikuskapena, etab.) auzotarra benetan bizi dela helbide horretan eta,



*horrela bada, erroldan inskribatu, eta hori horrela da legezko jabeak eskumenak dituzten agintari edo auzitegieta bere eskubideak betearaztea gorabehera, hori erabakitzen dutenak ez direlako inoiz izango Errolda kudeatzen dutenak”.*

Aurrerago, 4. idatz-zatian (“Marjinatuen erroldatzea” izenekoan) berriz adierazten du helburua datu bat egiaztatzea dela, “Aurreko arauan ezarri den bezala, erroldak udalerriko auzotar bakoitza benetan bizi den helbidea islatu behar du. Errealitate hori gertatzen denean erroldan jasota geratu behar du. Eta, erroldako inskripzioak etxebizitzaren titulartasunari buruzko gatazka juridiko-pribatuekin zerikusirik ez duen bezala, ez du inolako loturatik helbide hori ukitzen duten inguruabar fisiko, higieniko-sanitario edo bestelakoekin”.

Ondorioz, baldin eta udal kudeatzaileak ezagutzen badu eskatzailea adierazi duen helbidean bizi dela, inskripzioari ekin behar dio. Okupazio-tituluaren baliagarritasunari buruzko gaiak auzitegiek edo eskumenak dituzten beste organo batzuek ebatzi behar dituzte. Frogatzeko ahalmen horrek ez du okupazioaren legezkoatasunari buruzko irizpenik emateko inolako biderik ematen.

2004ko uztailaren 27ko Erabakian eta erakunde honek jaso duen erantzunean jasota geratu den bezala, udalak jakin daki (...) jauna (...)n dauden instalazioetan bizi dela eta, hori ez ezik, jakin daki erroldan beste pertsona bat dagoela inskribatuta helbide horrekin, (...), alegia. Horrek esan nahi du Udalak badakiela udalerriko helbide horretan pertsona bat baino gehiago bizi dela eta horietariko bati ukatu egiten diola erroldan inskribatzea. Ondasun horren izaerak eta parke natural baten egoteak ez du baldintzatzen udalak duen betebeharra, hau da, udalerrri horretan bizi bada eskabidea onartzekoa.

Labur bilduta, erroldatzea ukatzeko alegatzen diren argudio horiek ez dute inolako legezko estaldurarik. Antzeko kasu baten EAeko Auzitegi Nagusiak, 2000ko martxoaren 21eko epaian, adierazi zuen ez datorrela zuzenbidearekin bat alkateak erroldatzea ukatzea, eta oinarri moduan esaten zuen “bertako alkateak, ezarrita dauden legezko beharkizunak betez aurkeztu zen erroldatzeko eskabidearen kasuan, onartu egin behar zuen eta delako aintzatespen horretarako ez dute inolako zerikusirik edo garrantzirik etxebizitzaren biziagarritasun baldintzek edo hori ukitzen duten hirigintzako beste inguruabar

*batzuek, horiek lehengoratzeko toki erakundeek legezko beste bide batzuk dituztelako ezarrita, eskatu den administrazio-lotura hori ukatu gabe”.*

Beraz, ez dago inolako legezko ziorik administrazioko erregistro baten inskribatzea ukatzeko udalerrian bizitzeko beharkizunak betetzen badira.

3. Toki Araubidearen Oinarriari buruzko apirilaren 2ko 7/85 Legea aldarazi zuen urtarrilaren 10eko 4/1996 Legeak udal erroldaren araupetze berria ekarri zuen, horren informatizazioa normalizatu zuelako. Sistema berriaren ezaugarriak behinena udal errolden kudeaketa iraunkorra eta informatizatu da, horrela erraztu egiten dela erroldaren etenik gabeko eguneratzea eta aukerak daude epe motzean errealitateari egokituta dauden biztanleei buruzko datuen kopuruak eskuratzeko. Legezko aldarazpen horren ondoriozko aginduen<sup>1</sup> helburua erroldan gertatzen diren aldarazpenen tramitazioa arautzea da, udalen jarduketak koordinatzea, informazioa elkartrukatzea... azken finean, udal errolda, administrazio-erregistroa den neurrian, kudeatzea.

Araudian udalak errolda kudeatzeko burutu behar dituen ahalmenak eta jarduketak biltzen dira, udala delako **bere erroldak eguneratuta edukitzearen ardura eta erantzukizuna duena datu horiek errealitatearekin bat etor daitezten**: (Toki-erakundeetako Biztanleriari eta Lurralde Mugaketari buruzko Araudiaren 62.1. artikulua: “*Udalek euren erroldak eguneratuta edukitzeko beharrezkoak diren jarduketak eta eragiketak egingo dituzte, horrela horietan azaltzen diren datuak errealitatearekin bat etor daitezten*). Auzotarren betebeharra da, 68. artikulua, euren inguruabar pertsonaletan gertatzen diren aldaketak udalari jakinaraztea baldin eta aldaketa horiek udal erroldan derrigorrez azaldu behar duten datuen aldaketa eragiten badute, eta administrazioak ezin ditu auzotar horien inskripzioko aldaketak ukatu salbu eta jakinarazi den aldaketa hori gertatu ez dela egiaztatzen duenean. Ikusten den bezala udal errolda arautzen duen arautegiak egiten duen gauza bakarra erregistratzen diren datuak egia direla bermatzea da, datuen erregistro hutsa delako.

---

<sup>1</sup> 1997ko apirilaren 1eko Ebazpena, udal errolden kudeaketa eta eguneratzeari dagokienez udalei agindu teknikoak ematekoa; 1999ko urriaren 6ko Ebazpena, udalek erroldaren urteroko berrikuspenen emaitzako zenbakien laburpena Estatistikako Institutu Nazionalera igortzeko duten epea aldarazten duena; 2003ko abenduaren 29ko Ebazpena, udal erroldaren berrikuspenari eta biztanleen kopuru ofizialak eskuratzeko prozedurari buruzkoa...



Ildo horretatik, 77. artikulua ezarri du udalek laginak hartzeko eta kontrolatzeko eragiketak egin ditzaketela erroldatzearen benetako egoera frogatzeko eta bertako datuak eguneratzeko, eta berariaz egingo dituzte lan horiek urbanizazio berriak egiteko udal lizentziak ematen diren aldeetan... udal errolda errealitatearekin bateragarria izatea lortzeko. Hau da, frogak egiteko obligazio eta ahalmenaren helburua errolda eta errealitatearen artean jauzia egotea ekiditea da. Bikoizketak eta alta eta baja ez egokiak ekiditeko Toki-erakundeetako Toki-erakundeetako Biztanleriari eta Lurralde Mugaketari buruzko Araudiak ofiziozko jarduketak ezarri ditu 71. artikuluan eta hurrengoetan.

4. Azkenik, azaldu den moduan udalerriko biztanleak zenbat diren ezartzeko eta auzotarraren izaera emateko ez ezik, egoitza eta ohiko helbidea egiaztatzeko balio du. TAOLren 16. artikulua ezarri du datuak udalerrian bizitzearen eta bertan ohiko egoitza izatearen froga direla. Datu horiei dagokienez jaulkiko diren ziurtagiriek dokumentu publikoen izaera izango dute eta fedea emango dute administrazioaren ondore guztietarako. Erroldako ziurtagiriek, beraz, beste administrazio batzuen aurrean udalerriko egoitza benetakotzeko balio dute (adibidez, Osakidetza, Hezkuntza Saila...). Funtzio hori oso garrantzitsua da gizarte eskubideen betearazpena baldintzatzen duelako eta, hau guztia gorabehera, gatazka judizialen bat baldin badago horren eragingarritasuna erroldaren edukia eta errealitatearen arteko bateragarritasun falta dagoela frogatzeko beste bitarteko batzuekin erkatu daiteke zeren eta, arestian adierazi denaren ildotik, datu horiek administraziokoa baino ez den erregistro batetik datoz eta horregatik ez dute ondorio juridikorik.
5. Beraz, pertsona bat udal erroldan inskribatzeko nahiko da frogatzea pertsona horren ohiko egoitza udalerrin horretan dagoela. Inskripzioa derrigorrezkoa da hala Udalarentzat nola udalerrin baten bizi den pertsonarentzat. Inskripzioaren ondore auzotar izaera lortzea da eta horrek bidea ematen du berezkoak diren eskubide eta betebeharrak batzuk betearazteko, estatu demokratiko baten oso garrantzitsuak diren batzuk tartean, adibidez, auzotarren esku hartzearena. Udalek eguneratuta eduki behar dituzte erroldako datuak eta horretarako errealitatearekin bateragarriak izateko beharrezko eguneratzeak egin behar dituzte eta, halaber, administrazio-erregistro baten inskribatzeak ez du ondore juridikorik eskubideak lortzeari dagokionez eta, beraz, ez da etxebizitzaren



okupazio-tituluaren legezkotasuna baloratu behar. horretarako legeak beste bide batzuk dituelako ezarrita.

(...) ez erroldatzeko erabakiak ez du legezko estaldurarik eta ezin da bidezkotu denboraz eta eraz errekurtsorik ez delako aurkeztu irmoa dela esanda.

Puntu honetan beharrezkoa da Konstituzioaren 103. artikulua aipatzea, ondokoa ezarri duena: “Herri Administrazioak objektibotasunez betetzen ditu interes orokorrak, eta eragingarritasun-, hierarkia-, dezentralizazio-, deskontzentrazio- eta koordinazio-printzipioen arabera dihardu, **legeari eta zuzenbideari bete-betean men eginez**”. Aldi berean, ez dator legearekin bat eskabide bati ez erantzutea, ebazpena emateko obligazioak prozedura guztiak ukitzen dituelako, administrazioko araubideari eta administrazioko prozedura erkideari buruzko Legearen 42. artikuluan ezarri diren salbuespenekin eta, ondorioz, ebatzi egin behar da 2004ko irailaren 8ko eskabidea, kexaren sustatzaileak 2005eko maiatzaren 12an eskatu duen bezala.

Horregatik guztiagatik, gomendio hau egin genuen, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak –erakunde hau sortu eta arautzekoak– 11 b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

### **GOMENDIOA, 12/2005, Oiartzungo Udalari egina**

(...) jaunak udal erroldan inskribatzeko egin duen eskabidea onar dezan, hain zuzen ere, Toki Araubidearen Oinarriari buruzko Legearen 15. artikuluan eta Toki-erakundeetako Biztanleriari eta Lurralde Mugaketari buruzko Araudiaren 54 eta 62. artikuluetan ezarri dena betetzeko.